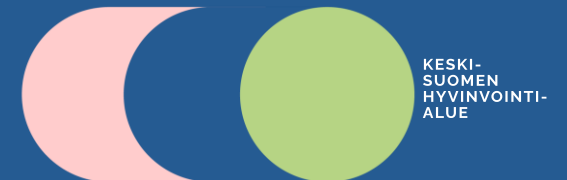

Tervetuloa!

Nuoret ja päihteet -teemailta
Nuoret, kannabis ja vape

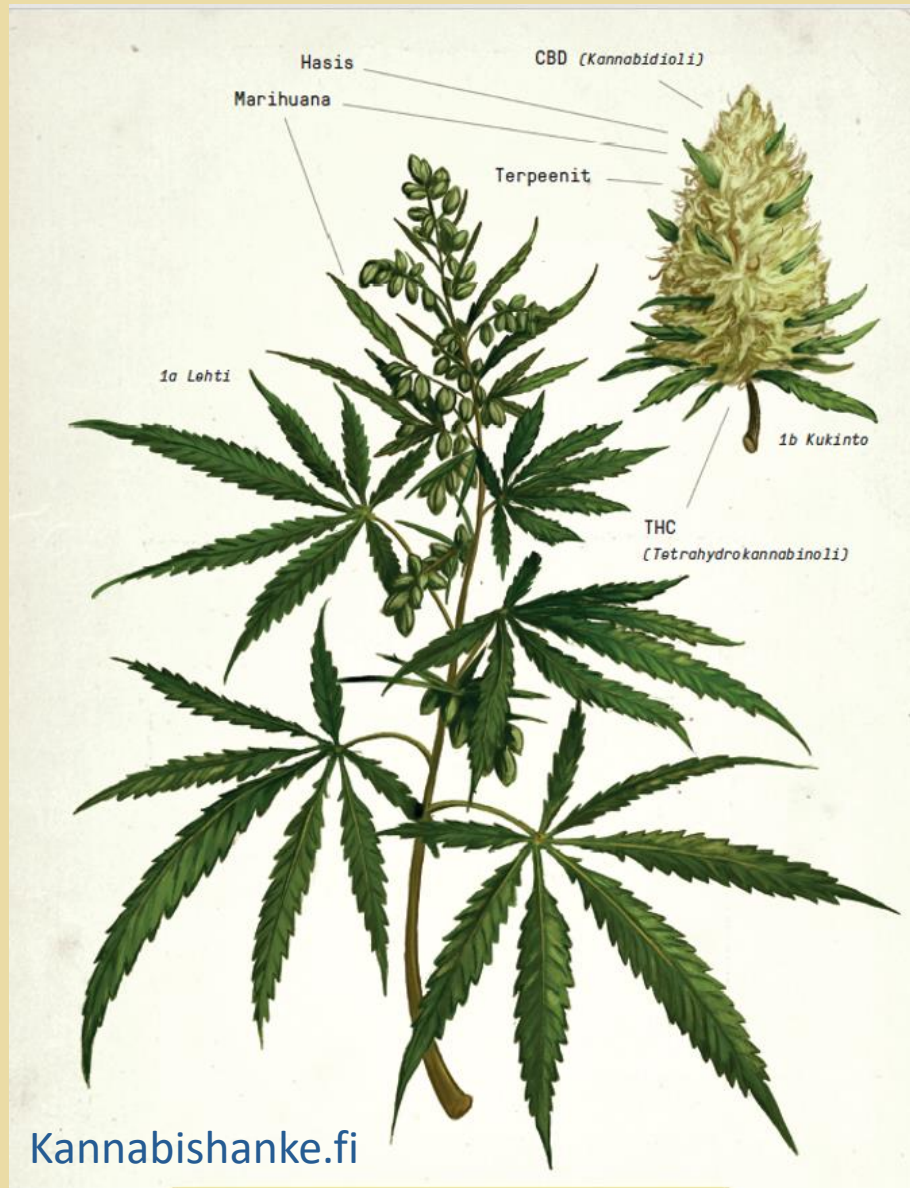
29.11.2023

Illan ohjelma

1. Tervetuloa!
2. Mistä tänään puhutaan ja miksi?
3. Vapettaminen ja kannabis - Poliisin näkökulma aiheeseen
4. Kannabis ja sähkötupakka: THL Kouluterveyskyselyt
5. Mitä voin vanhempana tehdä?
6. Kokemusasiantuntijan puheenvuoro
8. Mistä voin hakea apua?

Kannabis ja sähkösavuke (vape)

Kuvat: CigmaVape, Helsingin Sanomat, Icheer

Uutispläjäys vapeista (Yle ja MTV3)

Päihteet

Vapetus riistäytyi käsistä kouluissa – Lahdessa on jopa jouduttu rajoittamaan oppilaiden vessakäyntejä

24.11.

Terveys

Nuorten sähkö tupakointi yleistynyt: "Sosiaalinen media luo harmittoman vaikutuksen," arvioi asiantuntija

25.10.

Terveys

Yle vei nuorilta takavarikoidut vapet laboratorioon – testi paljasti karun totuuden

4.10.

Sähkö tupakka

Vaarallinen ilmiö: alakoululaiset käyttävät sähkö tupakkaa – karkin tuoksu houkuttaa lapsia, eivätkä vanhemmat huomaa

Sähkö tupakassa käytettäviä makuja tilataan tai tuodaan ulkomailta, koska Suomessa ne ovat kiellettyjä. Kuraattorin mukaan lapset kertovat, että sähkö tupakan käytöstä saa helpotusta ahdistukseen.

Nuoret

"Siitä tulee hyvä fiilis ja olo kuin gangsterilla" – perjantai-ilta kadulla valottaa vaarallisen vapen suosiota

4.11.

Nuoret

Moni ajattelee lyövänsä rahoiksi sähkö tupakkaa diilaamalla, mutta voikin joutua itse rikoksen uhriksi – nuorimmat myyjät 8-vuotiaita

3.11. 22 kommenttia

Terveys

Huippuasiantuntija jyrähtää vape tusilmiöstä: "Meillä voi pian olla poikkeuksellisen paljon parikymppisiä syöpäsairaita"

15.10. 235 kommenttia

Nuoret

Poliisi havaitsi uuden ilmiön: nuoret kauppaavat sähkö tupakan imuja ja velkoja peritään väkivalloin

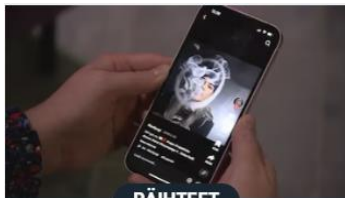
12.7.

Terveys

Sähkö tupakka höyryää jopa lasten huulilla – nuorimmat vapettajat ovat vasta kakkosluokkaisia

Kouluilla ja oppilaiden vanhemmilla ei ole vielä tarpeeksi tietoa sähkö tupakan vaaroista.

PÄIHTEET

"Kaverit antoivat kokeilla ja aloin käyttää vahingossa" – nuoret kertovat, miten helposti sähkö tupakkaa saa

Yhdysvallat

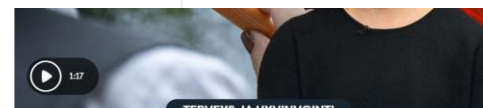
Nuoret saavat vakavia nikotiinimyrkytyksiä sähkö tupakasta – Oireet voivat olla kuin tuholaismyrkyllä altistuisi, sanoo amerikkalaislääkäri

2019

NUORET

Sähkö tupakointi kouluissa jakaa oppilaat ymmärtäjiin ja paheksujiin: "Ärsyttää, kun ne vapettaa siellä vessassa"

TERVEYS JA HYVINVOINTI

Sähkö tupakoinnin ikäraja ylös 20 vuoteen, asiantuntijat vaativat – vapettaessa elimistöön voi päästä myös vaarallisia metalleja

Uutispläjäys kannabiksesta (Yle, Helsingin Sanomat ja MTV3)

Päihteet

Huumeiden hankkiminen on niin helppoa, että jopa nuoret itse huolestuivat tilanteesta

23.10. 72 kommenttia

Kaksi suomalaista on kuollut kannabismyrkytykseen – pidetty päihteenä, johon ei voi kuolla

JULKAISTU 12.11.2023 08:45

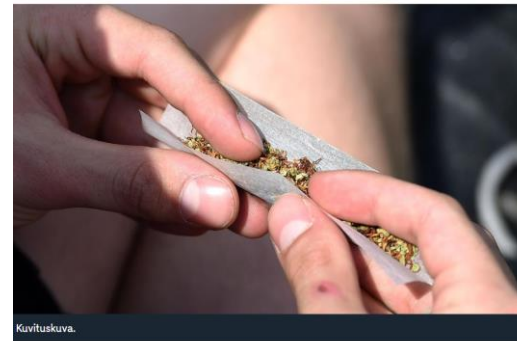

Kannabis lisännyt päihdepsykooseja – alkoholi edelleen yleisin syy

Päihteet

Huumeekokeilut ovat teineillä lähes yhtä yleisiä kuin säännöllinen juopottelu

2021

JULKAISTU 08.02.2023 11:00

Poliisi

Päihdyttävän kannabiksen siemeniä myydään avoimesti Suomessa – "Ei niitä varmaan keräilytarkoituksiin osteta", myöntää poliisi

13.6.

Jamaika | Yli 60 koululaista joutui sairaalaan syötyään kannabiskarkkeja

Nuoret ja päihteet teemailta

29.11.2023

Rikosylikonstaapeli Riitta Korhonen / Tiedustelun ja ennalta estävän toiminnan yksikkö

Vapettaminen

- Ei ihme, jos nuoret, vanhemmat ja nuorten kanssa toimivat ovat ymmällään puhuttaessa vapettamisesta. Sähkösavukkeiden käytön terveystvaikutusten arviointi on haastavaa, sillä nuorten käytössä on useita erilaisia laitteita ja nesteitä. Laki on kuitenkin alaikäisten nuorten vapettamisen suhteen yksiselitteinen.
- Alle 18 – vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotteita tai nikotiininesteitä. Hänelle ei saa myydä sähkösavukkeita, sisältävät ne nikotiinia tai ei.
- Lisäksi sähkösavukkeiden ja nikotiininesteinen tilaaminen postitse Suomesta tai ulkomailta on nuorelta kiellettyä.
- Tupakkalain tupakointikiellot ja rajoitukset koskevat myös sähkösavukkeita.

Kun puhutaan vapeista

- Sähkösavuke eli sähkötupakka on akkukäyttöinen laite, jolla kuumennetaan laitteen säiliössä olevaa nestettä hengitettäväksi aerosoliksi. Sähkösavukelaitteet voivat olla ulkonäöltään hyvin erilaisia, mutta ne kaikki toimivat samalla periaatteella.
- Sähkösavuke ei sisällä tupakkaa eikä sen käytössä tapahdu palamisreaktiota, kuten savukkeiden poltossa. Sähkösavukenesteen perusaineita eli niin kutsuttuja pohjanesteitä ovat kasviglyseroli ja propyleeniglykoli. Nesteet voivat olla nikotiinittomia tai nikotiinia sisältäviä. EU-maissa myytävissä sähkösavukenesteissä nikotiinia saa olla enintään 20 mg/ml.
- Markkinoille on tullut myös nikotiinisuolaa sisältäviä sähkösavukenesteitä. Nikotiinisuolaa tehdään sekoittamalla nikotiiniin happoja, kuten bentsoehappoa, jolloin saavutetaan alhaisempi pH-arvo. Sen tarkoituksena on helpottaa vahvempien nikotiininesteiden käyttöä.
- Nesteissä voidaan käyttää myös erilaisia makutiivisteitä. Suomessa sähkösavukkeisiin saa myydä ainoastaan maustamattomia tai tupakan makuisia nikotiininesteitä.

[Yhdysvaltain terveysviranomaisen CDC:n kuvasto sähkösavuketuotteista \(englanniksi pdf 3,24 Mt\)](#)

Esimerkkejä

Hart Vape Spritz – kertakäyttöinen nikotiiniton vape

Euroopassa valtavaan suosioon nousseet Hart Vape nikotiinittomat, kertakäyttöiset sähkö tupakat ovat vihdoinkin saatavilla myös Suomeen!

Hart Vape Spritz tuo tuulahduksen niin Keski-Euroopan laskettelukeskuksista kuin kesäisiltä terasseiltakin, uskomattoman aidolla supersuosittun Aperol Spritz -drinkin maullaan.

Tämä höyry tarjoaa niin makeaa hedelmäisyyttä kuin karvasta aperolin makuakin – täysin kuin esikuvansa.

Tämä vape kannattaa kokeilla!

Hart Vapen tehokas 550 mAh akku takaa jokaiselle kertakäyttöiselle vapelle yli 700 puffin keston!

Hart vape – Spritz 0mg

6.90€ **5.52€**

- 700+ henkosta
- 550mAh akku
- **Tuhdisti höyryä!**
- Kertakäyttöinen
- Maku – Spritz, hedelmiä ja aperolia
- **Laillinen tilata Suomeen**

Varastossa

- 1 + Lisää ostoskoriin

Turvalliset maksutavat

Nordea Danske Bank Aktia

Sähkösavukkeiden terveydelliset haitat

- Sähkösavukkeiden terveyteen liittyvien vaikutusten arviointi on monimutkaista, koska laitteiden ja niissä käytettävien nesteiden tuotekehitys on nopeaa. Esimerkiksi seuraavat tekijät vaikuttavat sähkösavukkeiden terveyteen liittyviin vaikutuksiin:
- Sähkösavukenesteen ainesosat
- Sähkösavukenesteiden sekoittaminen käyttäjän toimesta
- Nikotiininesteen happamuus (pH-arvo)
- Sähkösavukenesteestä muodostuvan aerosolin koostumus
- Käytetty sähkösavukelaite ja sen teho ja jännite ja
- Sähkösavukkeiden käyttötapa ja -tiheys.
- Sähkösavukkeiden käyttöön liittyy nykytiedon valossa haittoja. Haitallisille aineille altistuminen voi vaihdella tuotteiden välillä ja käyttötavan mukaan.
- Sähkösavukkeiden nikotiini aiheuttaa voimakkaan riippuvuuden ja sillä on itsenäisiä terveyshaittoja.
- Sähkösavukkeiden nesteissä ja aerosolissa on useita haitallisia aineita, kuten PAH- ja VOC (haihtuvat orgaaniset) -yhdisteitä. Osa yhdisteistä on samoja, syöpävaarallisia yhdisteitä kuin tupakansavussa, mutta määrät ovat yleisesti pienempiä.
- Sähkösavukkeiden käyttö haittaa keuhkojen normaalia toimintaa ja alentaa keuhkojen toimintakykyä.
- Kokeellisten tutkimusten perusteella sähkösavukkeiden käyttö voi edesauttaa sydän- ja verisuonitaudeille altistavien muutosten syntyä.
- Sähkösavukenesteistä ja siitä muodostuvasta aerosolista on löydetty useita metalleja, joita voi liueta erityisesti nestettä kuumentavasta vastuksesta.
- Osa sähkösavukenesteistä on aiheuttanut laboratoriotesteissä myrkyllisiä vaikutuksia soluille.
- Sähkösavukkeen käytön yleisimpiä subjektiivisia terveyshaittoja ovat nielun ja suun alueen ärsytys, pääkipu, yskä ja pahoinvointi.

Yleiset tupakointikiellot

- Tupakointi on kielletty rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä tai elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä. Lisäksi kiello koskee ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksia ja katsomoja sekä muita tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitettuja tiloja, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan.
- Tupakointi on kielletty myös päiväkotien, esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa sekä leikkikentillä, joista pitää laatia kuluttajaturvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja. Lisäksi savuttoman tupakkatuotteen käyttäminen (esimerkiksi nuuska) on kiellettyä edellä mainituilla alueilla.
- Edelleen tupakointi on kielletty lastensuojelulain tai mielenterveyslain perusteella hoitoa antavien laitosten ulkoalueilla, jotka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille, sekä yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun. Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa.

Tupakan myyntirikos

- Tupakkalaki 109 § ([29.12.2016/1374](#))
- «Tupakan» «myyntirikos»
- Joka tahallaan
- 1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiinestettä alle 18-vuotiaalle,
- 2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa,
- 3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiinestettä ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiinesteen vähittäismyynnistä 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka
- 4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiinestettä muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,
- on tuomittava «tupakan» myyntirikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Kannabis

Kannabis

- KANNABIS
- Mitä se on?
- Kannabis on yleisnimitys, jota käytetään erilaisista hamppukasvista (cannabis sativa) saaduista valmisteista. Marihuanalla viitataan kuivattuihin kukintoihin, hasiksella kannabiskasvin kuivattuun pihkaan ja pihkapuristeeseen. Kannabiksen päihdyttävä vaikutus syntyy kannabinoideista. Kannabinoideista keskeisin on delta-9- tetra-hydrokannabinoli (THC), jota on eniten kasvin kukinnossa. Kannabista käytetään Suomessa pääosin polttamalla, toisinaan myös höyryttämällä. Syöminen ja juominen on harvinaisempaa.
- Laillinen asema: Kannabis on Suomessa luokiteltu huumausaineeksi. Sen käyttö, osto, myynti ja hallussapito on kiellettyä.
- Käytön yleisyys ja ongelmakäyttö: Kannabis on yleisimmin käytetty laiton päihde Suomessa. Kannabis itsessään ei muodosta merkittävää kansanterveydellistä ongelmaa ja sitä käytetään enimmäkseen harvoin ja satunnaisesti. Alle 20-vuotiailla kannabis on kuitenkin yleisin hoitoon hakeutumiseen johtanut ongelmapäihde. Miten se vaikuttaa? Kannabiksen psykoaktiivisin aine THC sitoutuu kannabinoidireseptoreihin, joita sijaitsee sekä aivoissa että ääreishermostossa. Vaikutus keskushermostossa on pääosin lamaava. Polttamalla tai höyryttämällä käytetyn kannabiksen vaikutus alkaa välittömästi ja kestää muutamia tunteja. Syötynä vaikutus alkaa hitaammin ja kestää kauemmin.

Miten se vaikuttaa?

- Kannabiksen psykoaktiivisin aine THC sitoutuu kannabinoidireseptoreihin, joita sijaitsee sekä aivoissa että ääreishermostossa. Vaikutus keskushermostossa on pääosin lamaava. Polttamalla tai höyryttämällä käytetyn kannabiksen vaikutus alkaa välittömästi ja kestää muutamia tunteja. Syötynä vaikutus alkaa hitaammin ja kestää kauemmin.
- Iso osa THC:sta varastoituu kehon rasvaan ja vapautuu sieltä hitaasti. Jos ainetta on käyttänyt runsaasti, THC voi säilyä kehossa parikin viikkoa. Rasvasta vapautuvat määrät ovat kuitenkin niin pieniä, ettei niillä ole käytännön vaikutusta. Virtsatesteissä etsitään THC:n lisäksi sen hajoamistuotetta karboksitetrahydrokannabinolia. Hajoamistuotteen puoliintumisaika vaihtelee. Satunnaiskäyttäjillä virtsanäyte voi olla positiivinen 1-3 päivää. Jos kannabista käyttää useita kertoja viikossa, voi testi olla positiivinen muutamia viikkoja käytön lopettamisen jälkeen.
- Kannabiksen vaikutukset vaihtelevat käyttötavan, käytetyn valmisteeseen, kasvilajikkeeseen, käyttöympäristön sekä käyttäjän kokemuksen ja henkilökohtaisen herkkyyden mukaan. Myös annoskolla on huomattavan suuri merkitys.

Kannabiksen vaikutus jatkuu

- **Positiiviseksi koetut vaikutukset:** Kannabiksella on sekä piristäviä että rauhoittavia vaikutuksia: se tyypillisesti vähentää aggressiivisuutta ja rentouttaa, mutta toisaalta myös aktivoi ajatuksenjuoksua ja voi tehdä käyttäjästä sosiaalisemman. Kannabis muuttaa käsitystä ajasta ja tilasta. Kannabis herkistää aisteja ja voi voimistaa ruokahalua. Suurilla annoksilla voi esiintyä myös lieviä hallusinaatioita.
- **Negatiiviseksi koetut vaikutukset:** Kannabis heikentää työmuistia, huomiokykyä, motorista koordinaatiokykyä ja reaktionopeutta. Epämiellyttävät kannabiskokemukset, kuten ahdistus ja vainoharhaisuus, ovat yleisiä. Kannabiksen vaikutuksen alaisena oleva henkilö voi esimerkiksi kokea levottomuutta, kuolemanpelkoa tai pelkoa kontrollin menettämisestä. Kannabis voi laskea kehon lämpötilaa sekä nostaa sydämen sykettä ja verenpainetta. Silmät voivat verestää ja suu voi tuntua kuivalta.
- **Käyttö lääkkeenä:** Kannabiksen käyttöä lääketarkoituksessa on tutkittu jonkin verran. On esitetty, että kannabiksesta voisi olla hyötyä muun muassa kivun, kouristusten, lihaskrampien, silmänpainetaudin ja pahoinvoinnin hoidossa. Vahvinta näyttöä on MS-taudin hoidosta. Suomessa kannabishoitoa on voinut saada Fimean erityisluvalla vuodesta 2006. On kuitenkin muistettava, että kannabis on Suomessa laitton päihde eikä sitä siis tule käyttää itsehoitolääkkeenä.

Kannabiksen käytön riskit

Akuutit riskit: Kannabispäihtymyksen aikana huomiokyky ja reaktionopeus ovat merkittävästi heikentyneet, mikä lisää onnettomuusriskiä etenkin liikenteessä.

- Kannabiksen käyttö voi johtaa psykoottiseen oireiluun, jopa laukaista psykoosin. Psykoosiriskiä lisäävät kannabiksen käytön aloittaminen nuorella iällä, käytetyn valmisteiden korkea THC-pitoisuus, perinnöllinen alttius sekä traumatausta.
- Kannabis ei yksinään ole aiheuttanut myrkytys- tai yliannostuskuolemia.
- **Sekakäytön riskit:** Kannabis vaikuttaa keskushermostoon lamauttavasti, minkä vuoksi muiden lamaavien aineiden samanaikainen käyttö voi johtaa tajunnan tason alenemiseen ja tapaturmariskin lisääntymiseen.
- **Runsaan käytön riskit:** Kannabiksen pitkäaikainen käyttö heikentää kognitiivisia kykyjä, erityisesti verbaalista oppimiskykyä, muistia ja huomiokykyä. Yhteys on erityisen selvä, jos kannabiksen käytön on aloittanut nuorena. [Nuorena aloitettu kannabiksen käyttö voi muuttaa aivojen rakennetta pysyvästi. Nuorten kannabiksen käyttö on yhdistetty myös yleiseen apaattisuuteen, motivaation puutteeseen sekä huonoon työ- ja opiskelumenestykseen.
- Pitkään jatkunut kannabiksen käyttö voi myös altistaa ahdistus- ja masennushäiriöiden kehittymiselle sekä skitsofrenialle. Riski sairastua skitsofreniaan on selvästi suurempi, jos kannabiksen käytön aloittaa nuorena. On viitteitä siitä, että kannabiksen runsaalla käytöllä olisi haitallisia vaikutuksia myös puolustusjärjestelmään sekä seksuaalisuuteen ja lisääntymiseen. Tutkimustulokset ovat jossain määrin kiistanalaisia.

Lait ja linjaukset

- Huumausainelaki (373/2008)
- Huumausainelain tavoitteena on huumausaineiden laittoman Suomeen tuonnin, Suomesta viennin, valmistuksen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen.

[Huumausainelaki \(Finlex\)](#)

- Asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista (543/2008)
- Asetus sisältää listan huumausaineina pidettävistä aineista ja valmisteista ja niiden kemiallisesta kaavasta sekä listan huumausaineina pidettävistä kasveista.

[Asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista \(Finlex\)](#)

Huumausainelaki

- 5) *huumausaineella*:
  - a) vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvia aineita ja valmisteita;
  - b) psykotrooppisia aineita koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvia aineita ja valmisteita;
  - c) aineita, joiden sisällyttämisestä huumausaineen määritelmään on päätetty neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS muuttamisesta uusien psykoaktiivisten aineiden sisällyttämiseksi huumausaineen määritelmään ja neuvoston päätöksen 2005/387/YOS kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/2103, mukaisesti;

huumausainelaki jatkuu

- d) kat-kasvia (*Catha edulis*), meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja ja Psilosybe-sieniä sekä huumaantumistarkoituksessa käytettäviä kasvijauheita, -rouheita ja -valmisteita, jotka sisältävät dimetyylitryptamiinia; [\(13.5.2022/323\)](#)
- e) sellaisia huumaantumistarkoituksessa käytettäviä aineita, jotka ovat terveydelle vaarallisia ja joista on toimitettu tieto uusia psykoaktiivisia aineita koskevassa tiedonvaihdossa ja varhaisen varoituksen järjestelmässä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1920/2006, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen (EY) N:o 1920/2006 muuttamisesta uusia psykoaktiivisia aineita koskevan tiedonvaihdon, varhaisen varoituksen järjestelmän ja riskinarviointimenettelyn osalta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/2101, mukaisesti tai jotka ovat tällaisen aineen paikkaisomeereja taikka jotka ovat farmakologisilta ominaisuuksiltaan huumausaineeksi rinnastettavissa olevia lääkeaineita;

Huumeslangia

alvari, väsky, väsäri, vässy, touhuri,

kyhäri pahvinen alusta, jolla hasis värkätään polteltavaksi, koska se on tiiviinä aluksi

väsätä: väsätä paukut, väsätä paasit, yms. Valmistella hasis poltettavaksi.

kannabis: blosse, pilvi, ganja, savu, möyhy, paja, mari, budi, ruoho, heinä, tötsy, yrtti, hasa, hiivu, huja, dulla, dänkki, kukka, qq, höpöheinä, bubu hiisi, kanna kannabis lehtinä, kukkana tai hasiksena, tai lehden vartena

imu: kannabis yleensä, myös yksi imaisu kannabiksesta hitti yksi henkäys huumeesta, myös yleensä kannabis

hiisata: polttaa kannabista

huumeslangi jatkuu

- piippu piippu tai putki, josta huumetta imeskellään palavana
- äly, älyämpäri, kyykky, älbä laite, josta imetään paljon hasista tai kannabista "kyhättynä" kerralla
- folio, földe alumiinifolio, jonka päällä huume kuumennetaan
- lusikka lusikka, jonka päällä heroini tai crack kuumennetaan kaasuksi ja poltetaan
- vesipiippu bongi, putki, bogo, maljakko, huilu
- reflat vieroitusoireet tai niihin kuoleminen
- olla riippuvainen jäädä spugiin jäädä kiinni huumeesta ja saada vakava tuomio

Huumausainerikoksista

Rikoslaki 50: 1§

Huumausainerikos

Joka laittomasti

- 1) valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kat-kasvia (*Catha edulis*) tai Psilosybe-sieniä,
  - 2) viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkoa, hamppua tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,
  - 3) tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta taikka kuljettaa tai kuljetuttaa tai yrittää kuljettaa tai kuljetuttaa huumausainetta,
  - 4) myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää huumausainetta, tai
  - 5) pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta,
- on tuomittava *huumausainerikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Huumausainerikoksista jatkuu..

Rikoslaki 50 : 2a § [\(13.7.2001/654\)](#)

Huumausaineen käyttörikos

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava *huumausaineen käyttörikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Mitä tapahtuu, kun nuoresta ensimmäisen kerran on tehty rikosilmoitus huumausaineen käyttörikoksesta

- Alle 15 – vuotias rikolliseen tekoon epäilty
- Alle 18 – vuotias rikoksesta epäilty
- Poliisin on järjestettävä puhuttelutilaisuus
- Edellytys, että epäily on ensimmäinen sekä yksinkertainen ja selvä
- Ankkuripoliisi suorittaa, läsnä nuori ja huoltajat sekä sosiaaliviranomainen
- Alle 15 – vuotias ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa, joten puhuttelun jälkeen tutkinta päätetään
- Alle 18 –vuotias : puhuttelu tähtää selkeään moitteeseen, joka on poliisialoitteinen huomautus.
- Ensikertalainen voi olla vain kerran

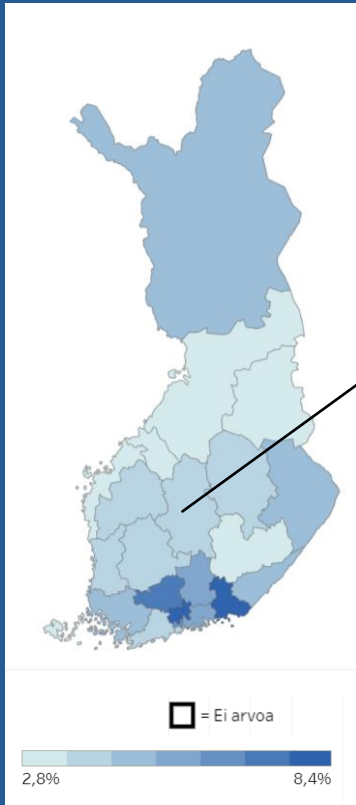
Kysymyksiä?

Kiitos

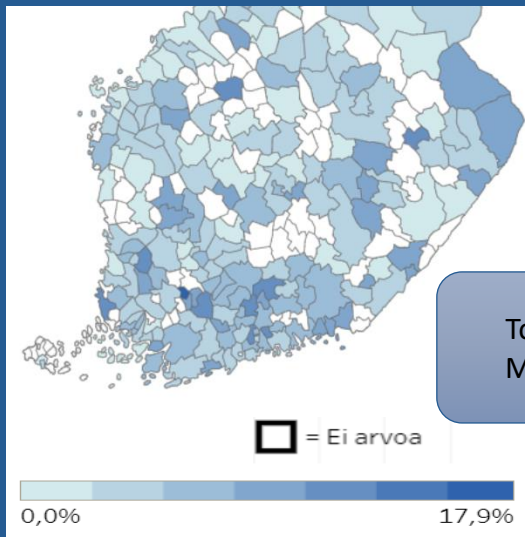
Kannabis ja sähkötupakka: THL Kouluterveyskyselyt 2023

- perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat
- perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat
- lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat
- ammattillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (alle 21-vuotiaat)

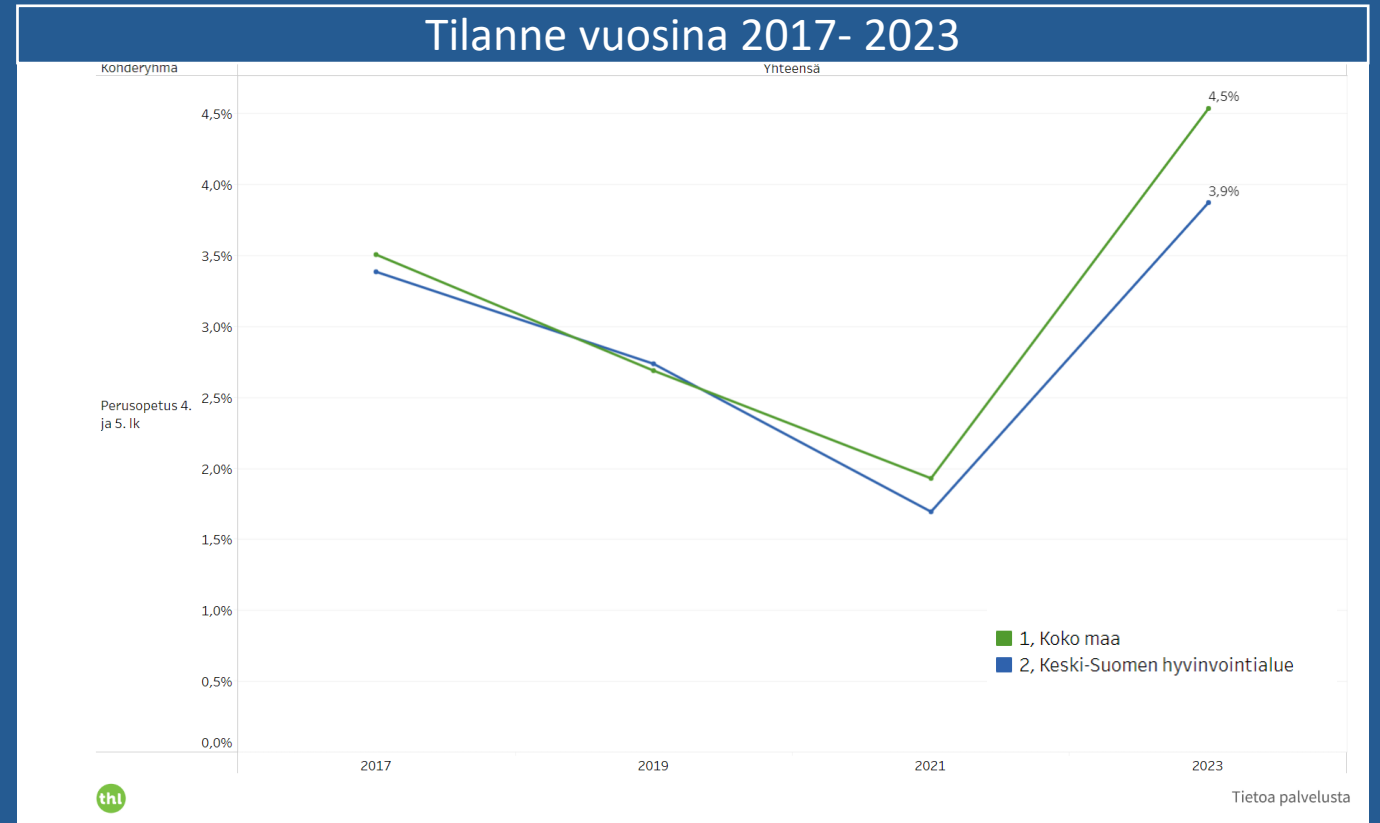
THL Kouluterveyskysely: Käyttänyt sähkösavukkeita vähintään kerran, 4. ja 5. lk, Hyvinvointialuittain/ Kunnittain

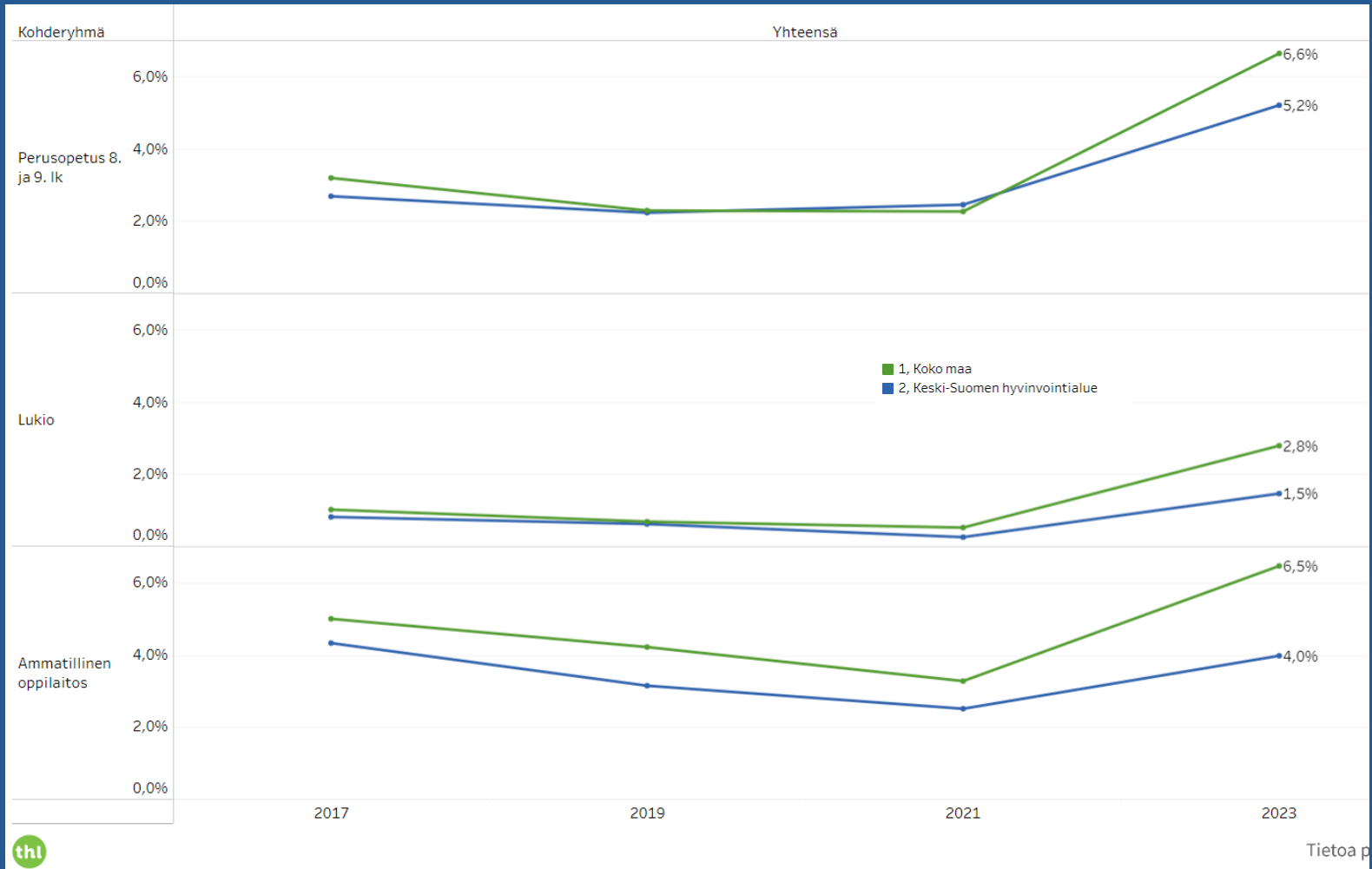
Vuonna 2023:
Perusopetus
4. ja 5.lk
Hyvaks
3,9%

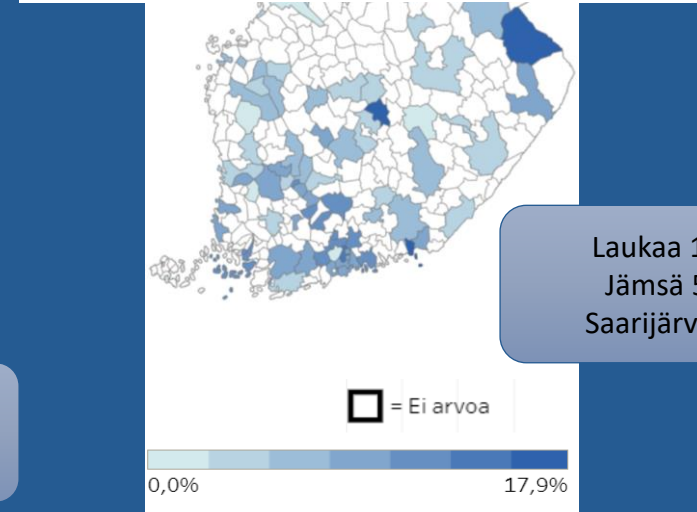
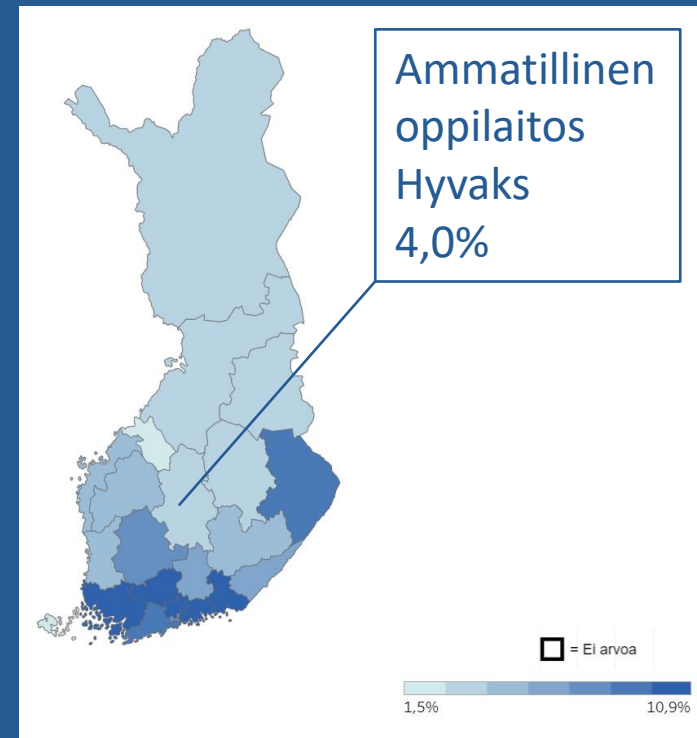
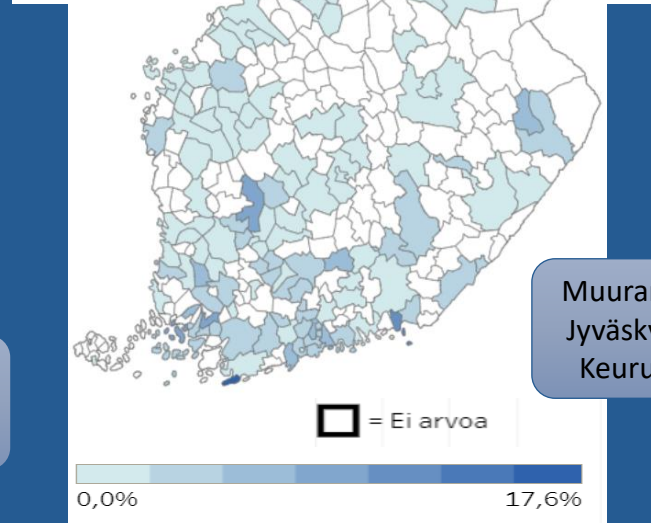
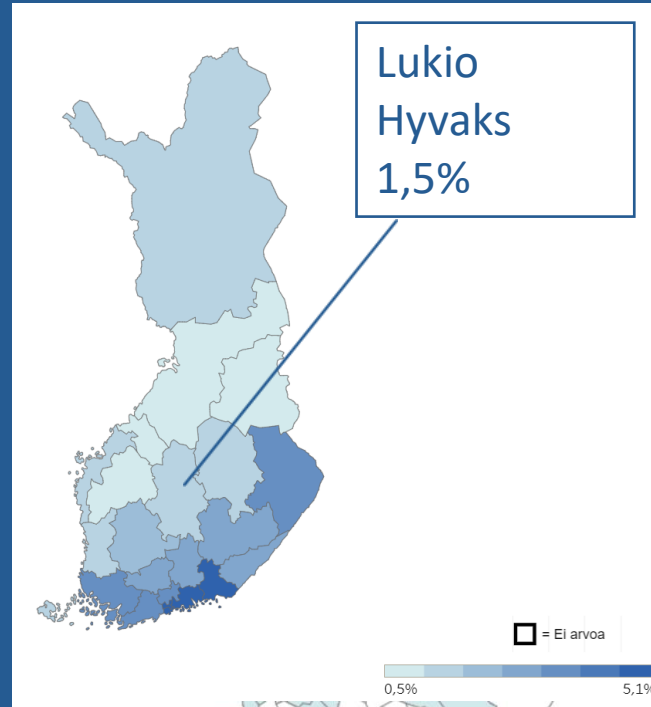
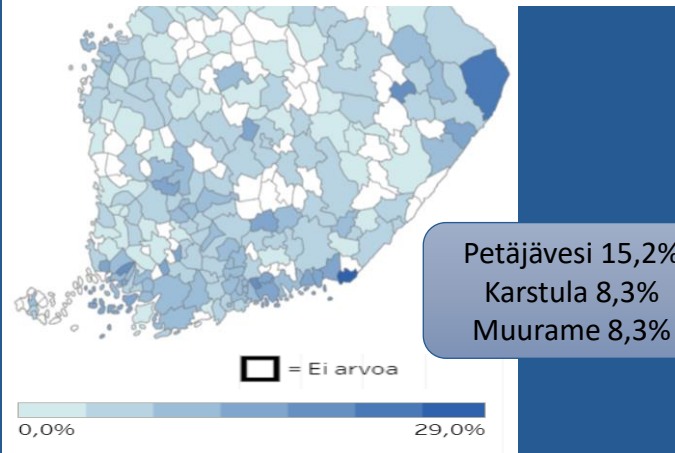
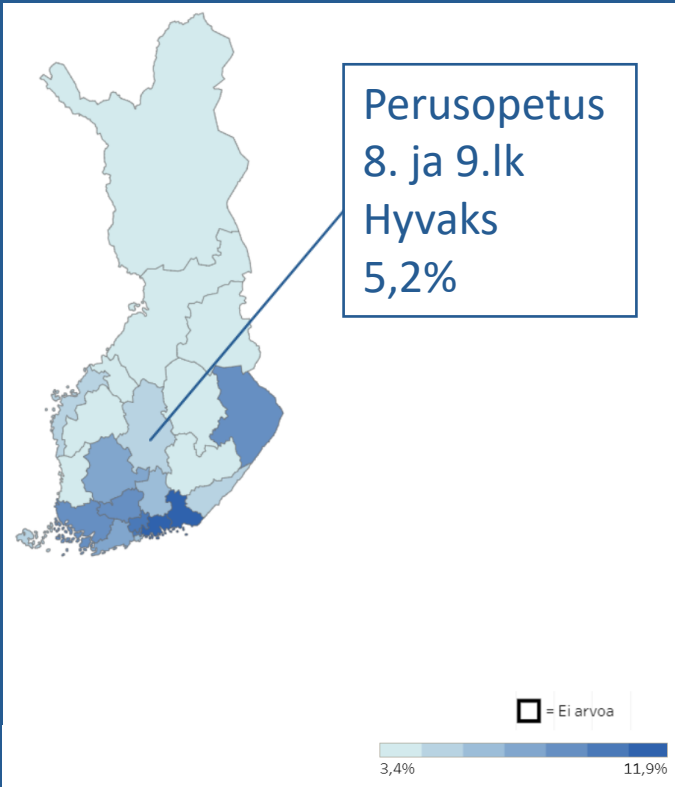
2023:
Toivakka 10,0%
Muurame 7,0%
Jämsä 5,2%

THL Kouluterveyskysely: Käyttää sähkösavuketta päivittäin, %

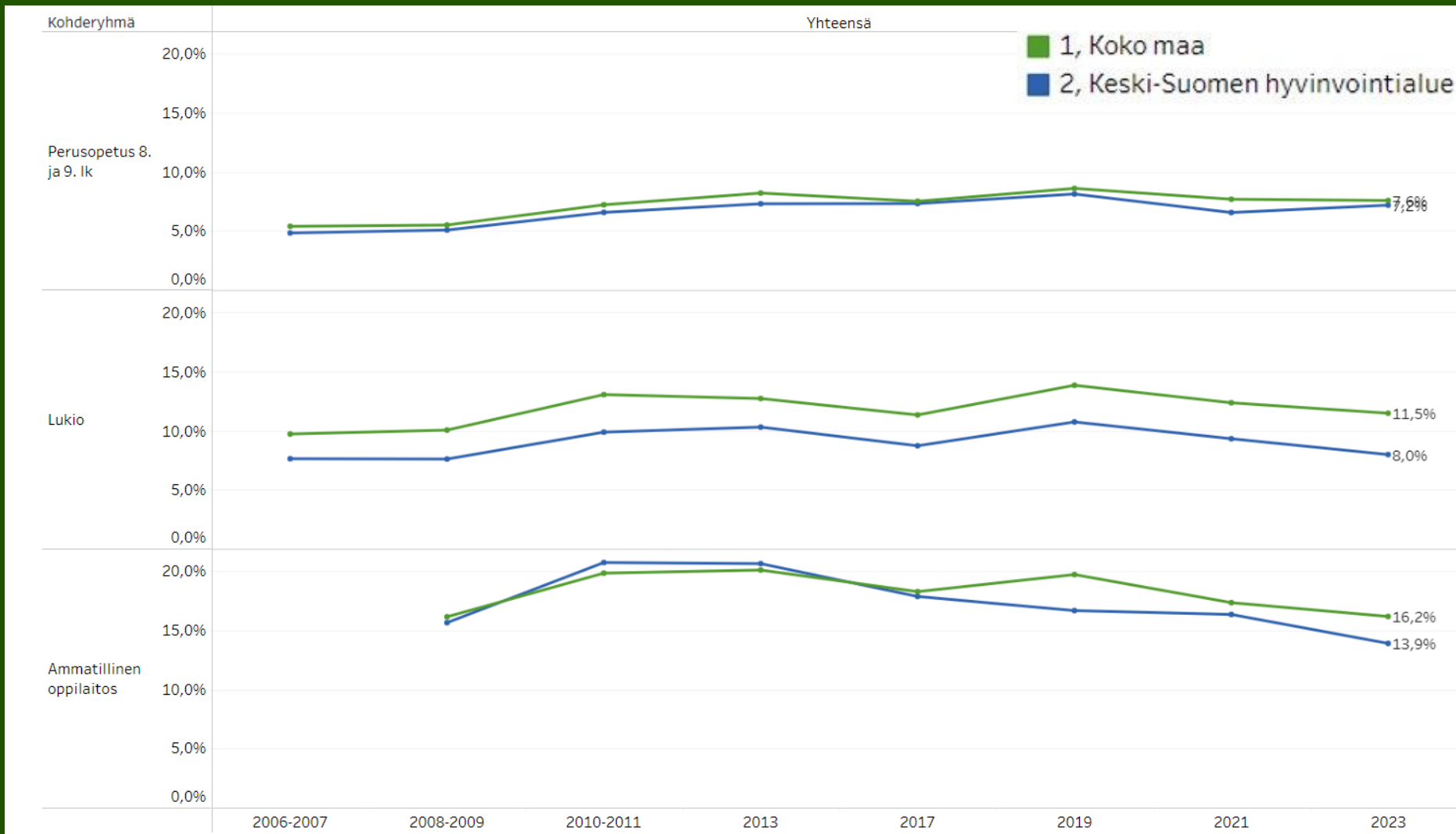

THL Kouluterveyskysely: Käyttää sähkösavukkeita päivittäin, 2023, Hyvinvointialueittain/ Kunnittain

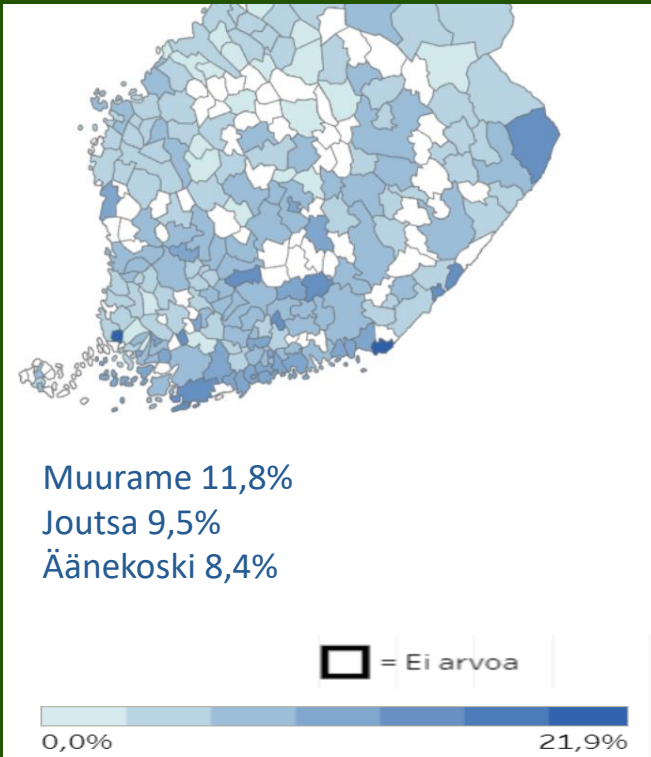

THL Kouluterveyskysely, Kokeillut kannabista ainakin kerran

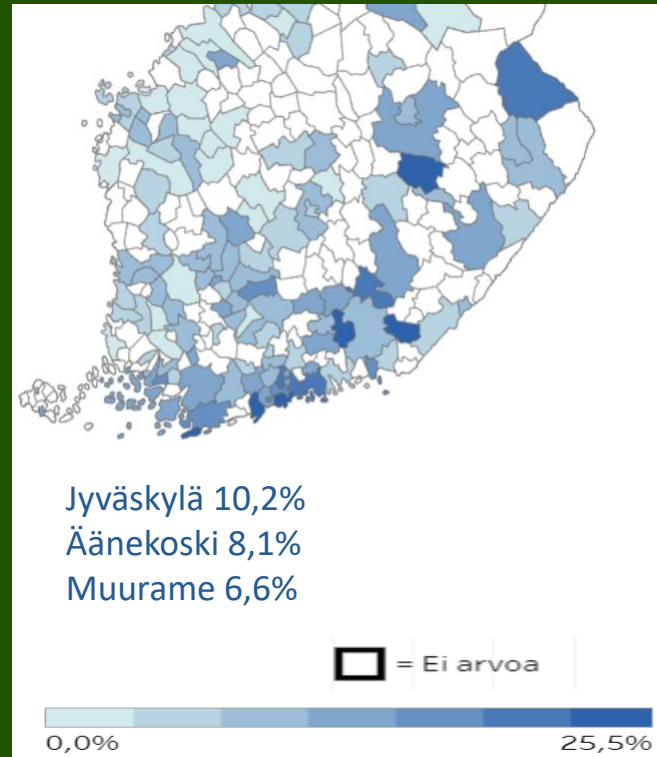

THL Kouluterveyskysely: Kokeillut kannabista ainakin kerran, 2023, kunnittain %

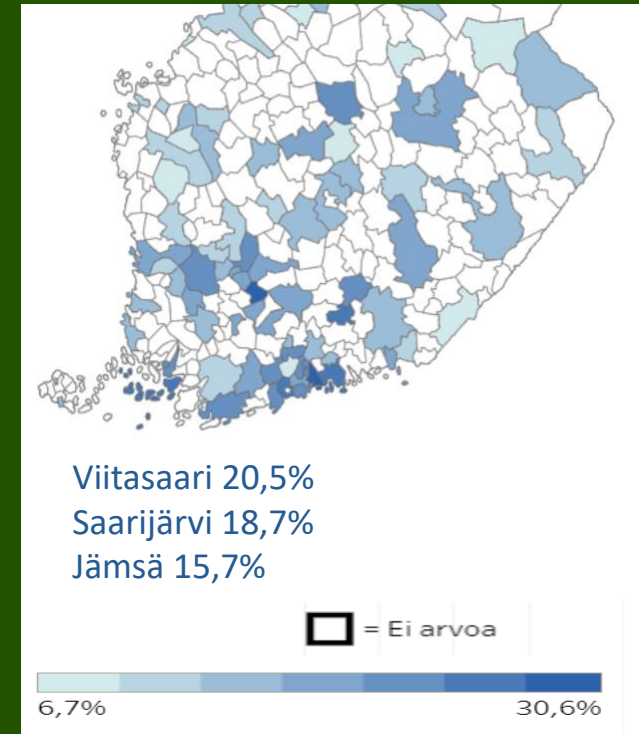
Perusopetus 8. ja 9lk

Lukio

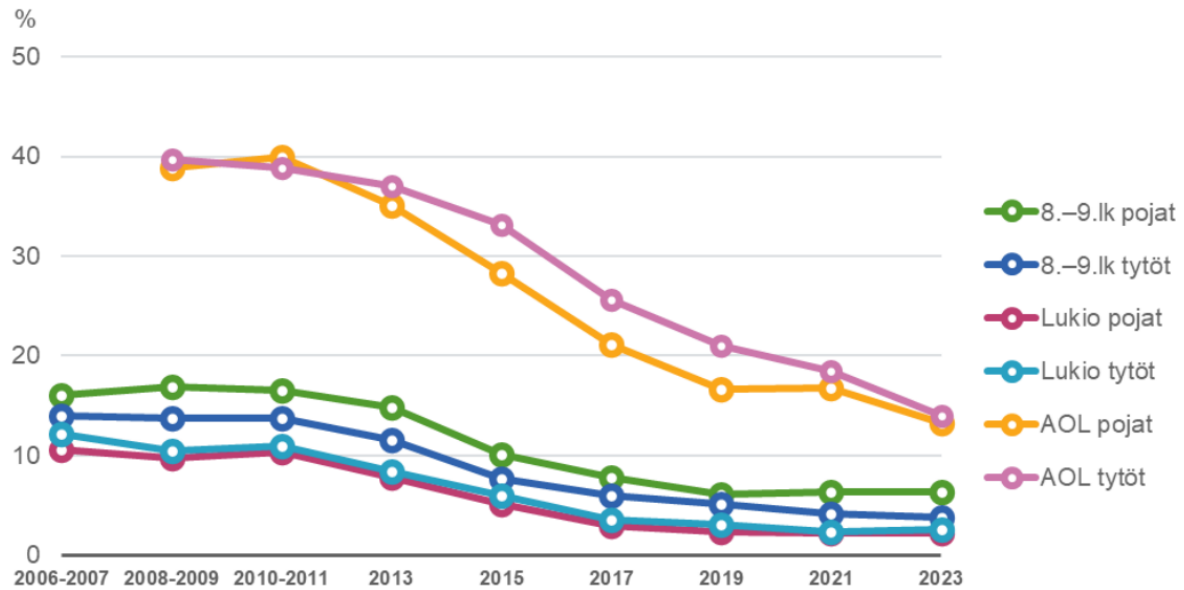
Ammatillinen oppilaitos

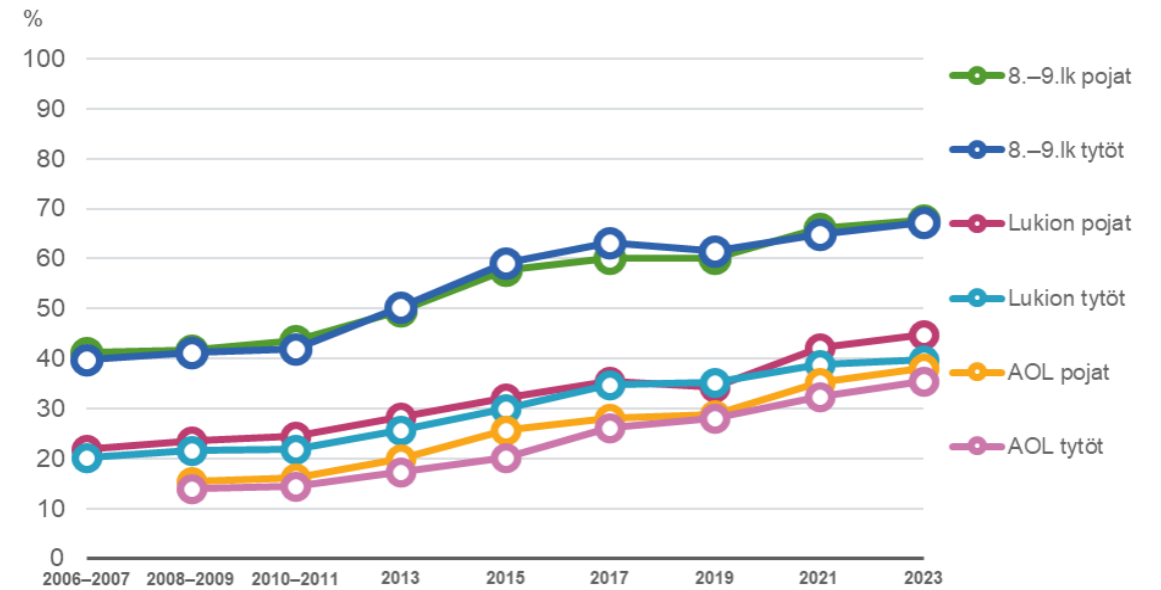
THL Koulu-terveyskysely, Käyttänyt kannabista viimeisen 30 päivän aikana

Kuvio 15. Päivittäin tupakoivien nuorten osuus sukupuolen ja kouluasteen mukaan vuosina 2006–2023, %. THL, Kouluterveyskysely.

Kuvio 13. Raittiiden nuorten osuus sukupuolen ja kouluasteen mukaan vuosina 2006–2023, %. THL, Kouluterveyskysely.

Mitä voin vanhempana tehdä?

Nuoruusikä

- Nuoret elävät hetkessä – kiinnostuneisuus päihteisiin, muuhunkin riskinottoon ja vaarat unohtuvat
- Biologinen kehitys (aivot kehittyvät 25-vuotiaaksi asti)
  - Tunne- ja ajattelutaitojen, abstraktiajattelun, toiminnanohjauksen ja syy- seuraussuhteiden kehittyminen sekä oman identiteetin määrittäminen ovat kesken -> ajoittainen hämmennys, jyrkät mielipiteet, mielialan vaihtelut, rajojen haastaminen ja kokeilut
  - Nuorilla on kehitystehtävänä on esim. vanhemmista irtautuminen, sopeutuminen fyysisiin muutoksiin ja seksuaalisen identiteetin määrittäminen
- Syitä päihdekokeiluille/ käytölle useita:
  - yksinäisyys, kiusaaminen, porukkaan kuuluminen, ryhmäpaine, hyväksynnän hakeminen, ei parempaa ajanviettoa, mielialaoireilut
  - Auktoriteettikapina
  - Päihteet nuorilta kiellettyjä – kuvastavat aikuistenmaailmaa

Tilanteita, jolloin pitää pysähtyä

- Selkeät muutokset käyttäytymisessä / arjenhallinnassa (kannabiksen vaikutukset)
  - poikkeuksellinen rauhallisuus tai seesteisyys, levottomuus
  - aloitekyvyttömyys, muisti- ja keskittymisenvaikeudet, reaktiokyvyn heikkeneminen, oppimismotivaation lasku
  - muutokset unirytmissä
- Kaveripiirin tai vapaa-ajanviettopaikkojen vaihtuminen
- Muutos koulumenestyksessä ja/tai lisääntyneet poissaolot
- Uusi tuoksu ja / tai muutokset silmissä
- Alkoholin tai / ja lääkkeiden häviäminen kotoa
- Muutokset rahankäytössä

Pysähdy ja Pohdi

Mitä itse ajattelet päihteistä?

Mihin omat mielipiteesi perustuvat?

*Miten itse käytät päihteitä ja millaista esimerkkiä
välität nuorellesi?*

Millaisia kokemuksia itselläsi on päihteistä nuorena?

Mikä oli oma suhtautumisesi?

Miten itse luot omalla toiminnallasi hyvän
keskusteluyhteyden nuoren kanssa?

Kysy mitä kuuluu? Keskeytä mitä olit tekemässä, jos nuori hakeutuu keskusteluun.

Ole kiinnostunut, kysy lisää ja keskity kuuntelemaan nuorta. Tarjoa kiireetöntä läsnäoloa nuorelle. Ikätason mukainen keskustelu murtaa tabuja, korjaa väärinkäsityksiä ja antaa näkökulmia vastuulliseen aikuisuuteen.

Keskustelussa on hyvä tuoda esiin näkökulmia ja mielipiteitä. Mitä minä ajattelen kannabiksesta? Mitkä ovat riskejä vanhemman mielestä? Mitä meidän perheessämme seuraa, jos nuori jäisi kiinni huumeiden käytöstä?

Älä pelottele nuorta. Keskustelussa pysyttele faktoissa ja omissa mielipiteissä. Pitäydy väittämästä enemmän kuin tiedät, jos ette tiedä varmasti, tarkistakaa faktat luotettavasta lähteestä.

Kiinnostus päihteeseen ei aina tarkoita, että nuori käyttäisi tai haluaisi käyttää päihteitä. Kiinnostus voi olla myös halua ymmärtää ilmiötä.

Pyri tutustumaan nuoresi ystäviin. Ketä nuori tapaa ja missä hän liikkuu, tutustu mahdollisuuksien mukaan myös ystävien vanhempiin.

Päihdekasvatus ei ole erillinen osa kasvatusta, vaan osa joka päivästä elämää ja tapahtuu arjen tilanteissa silloin, kun päihteet tulevat esille.

Hyväksy nuoresi sellaisena kuin on. Syrjinnän kohteeksi joutuminen tai sen pelkääminen aiheuttavat henkistä kuormitusta ja altistaa nuoren päihde- ja mielenterveysongelmille.

Ole kiinnostunut nuoresi elämästä ja muistuta nuorta, että vaikka tulisi tehtyä virheitä, vanhempien tuki ja rakkaus säilyvät

Kerro, että kotiin saa ja pitää aina tulla. Kerro, että sinulle voi soittaa aina, missä tilanteessa

tahansa! Nuoria saattaa pelottaa jäädä kiinni vanhemmilleen, salailu ja kiinni jäämisen välttely voi johtaa vaaratilanteisiin, jos nuori ei osaa tai uskalla pyytää apua silloinkaan, kun päihteiden kanssa tulee ongelmia

Tue, älä tuomitse.

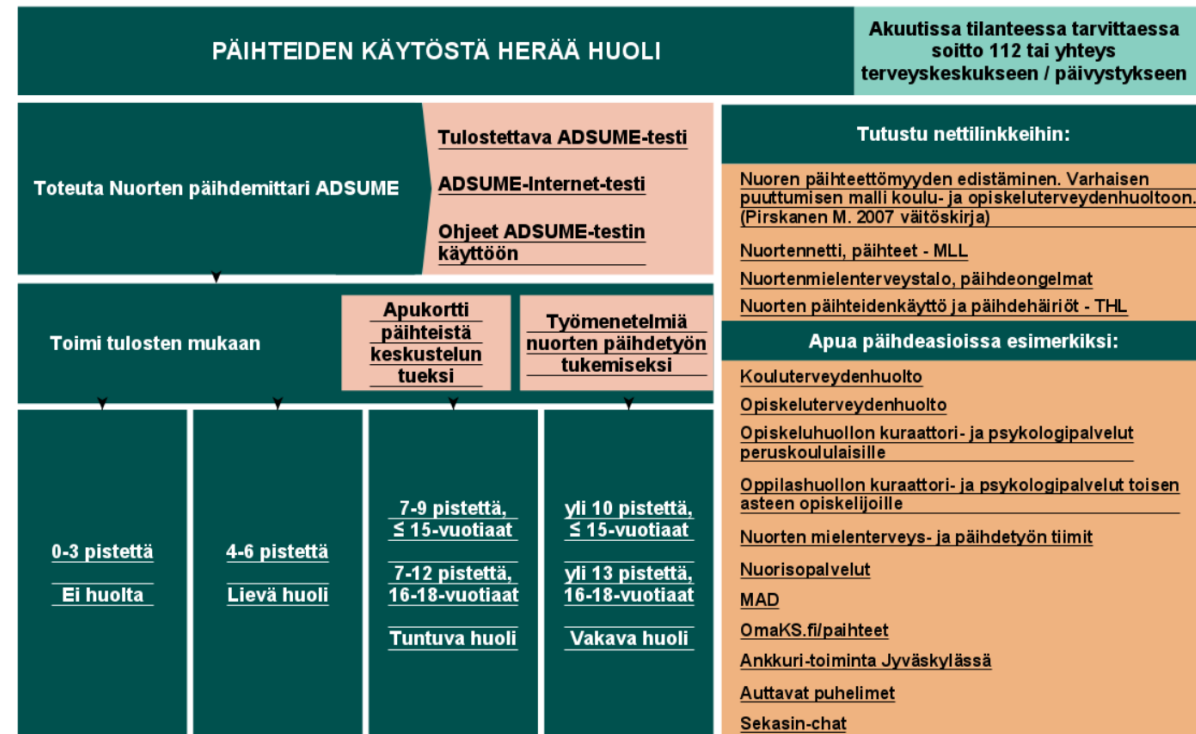
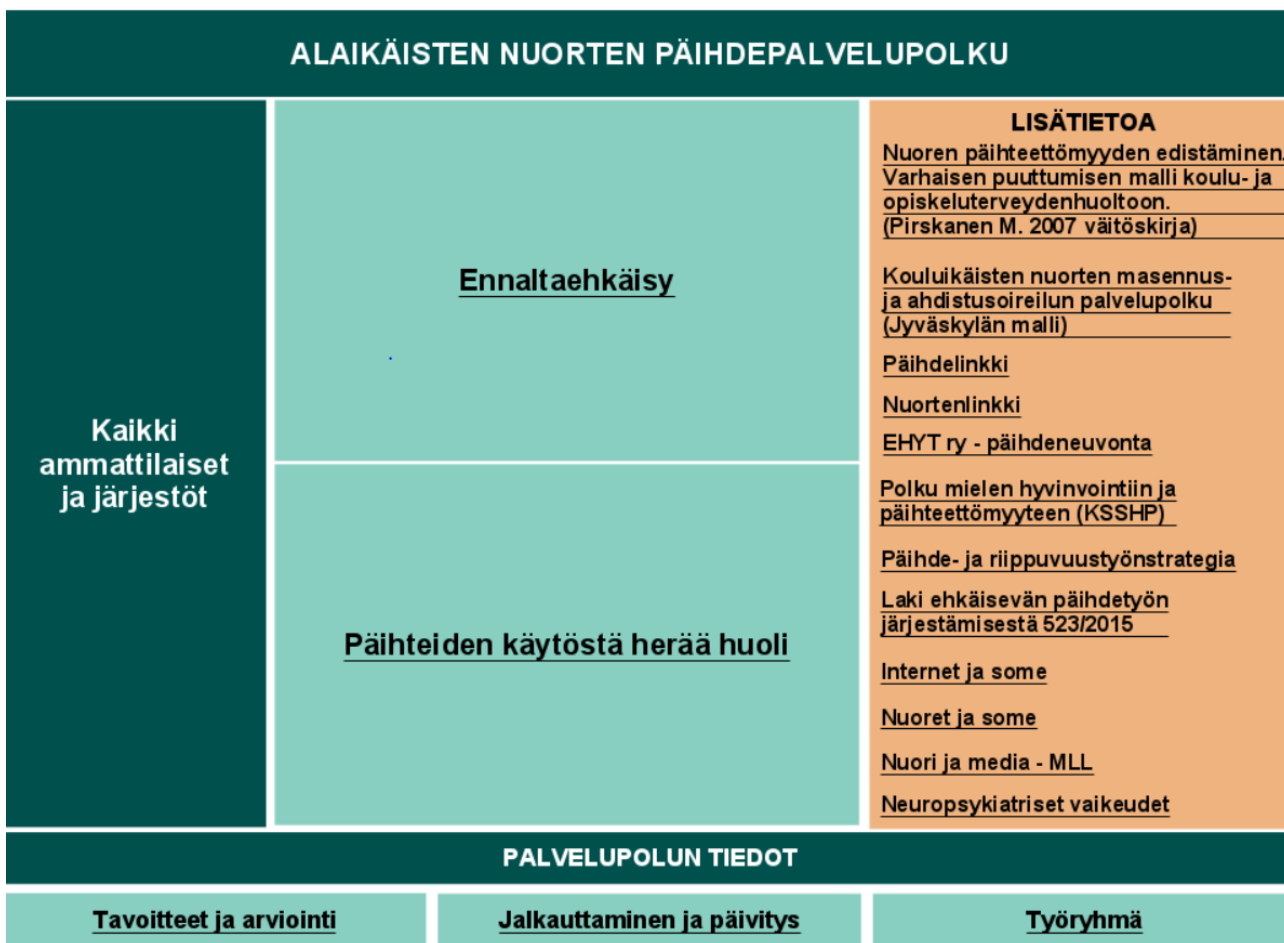
Vanhempien ja aikuisten yhteinen asia!

- Aikuisten tehtävänä on tuoda esille, että päihteet eivät ole tarkoitettu lapsille ja nuorille, niiden käyttö on lain mukaan kiellettyä.
- Vanhemmalla on oikeus:
  - Tietää missä lapsi / nuori liikkuu ja on.
  - Olla lapsen / nuoren kaverin vanhempiin yhteydessä ja vaihtaa yhteystiedot heidän kanssaan.
  - Laittaa lapselle / nuorelle rajat ja ilmaista mitä tapahtuu, jos rajat eivät toteudu.

Kokemusasiantuntijan puheenpuoro

Alaikäisten nuorten päihdepalvelupolku - Jyväskylän malli

- <http://www.ksshp.fi/nuortenpalvelupolku/>
- <https://www.hyvaks.fi/asiakkaana/hoito-ja-palveluketjut>

Mistä voin hakea apua? 1/3

- Koulujen ja oppilaitosten palvelut; opettajat, luokanvalvojat, terveydenhoitajat, kuraattorit, kasvatusohjaajat, psykiatriset sairaanhoitajat, psykologit
  - [kouluterveydenhuolto](#),
  - [opiskeluterveydenhuolto](#),
  - [oppilas- ja opiskeluhuollonpalvelut peruskoululaisille](#)
  - [oppilas- ja opiskelijahuollon-palvelut toisen asteen opiskelijoille](#)
- [Hyvaks nuorten mielenterveys- ja päihdetyön tiimit](#)
  - [Nuorisovastaanotto \(Joutsa, Jyväskylä, Luhanka, Muurame, Toivakka, Uurainen\)](#)
  - [Nuorten talon walk in –palvelu](#), Asemakatu 4, 2. kerros, Ma-pe klo 12–17.
- [Nuorisopalvelut](#); (nuorisotyöntekijät, nuorisotilat, Nuorten kohtaamispaikka Bostari, katupäivystäjät, etsivät nuorisotyö, Ohjaamo)

Mistä voin hakea apua? 2/3

- Hyvaks perheiden palvelut
  - Lapsi perheen palvelutarpeen arviointitiimi
  - Varhaisen tuen perhetyö
  - Lapsiperheiden kotipalvelu
  - Perhesosiaalityö
  - Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta
  - Perhekeskustoiminta
- Hyvaks lastensuojelu
- Hyvaks sosiaali- ja kriisipäivystys, puh. 014 266 0149
- Hyvaks hätätilanteet ja päivystys
- Hätäkeskus 112

Mistä voin hakea apua? 3/3

- [Kriisikeskus Mobile](#)
- [Ankkuri-tiimi](#)
- [Hyvaks mielenterveys- ja päihdepalvelut](#) (yli 18-vuotiaat)
- Kolmannen sektorin toimijat, kuten [Sovatek](#), [YAD](#), [MAD](#), [Irti huumeista ry](#), [Jyväskylän Seurakunta](#), [Jyväskylän katulähetys](#), [Auttavat puhelimet -listaus](#)
- Jyväskylän kaupungin alaikäisten nuorten päihdepalvelupolku
  - Sairaala Novan sisuilla <http://www.ksshp.fi/nuortenpalvelupolku/>
- Lisätietoa päihteistä muun muassa: [Nuortenlinkki](#), [Päihdelinkki](#), [MLL vanhempainnetti](#)

Kysymyksiä?

Kiitos

Annathan meille
palautetta!

<https://forms.office.com/e/NtNMrBP1pP>

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille